

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תשפ"א 2020 - 2021

שם הקורס: שיח ולמידה: לקראת הוראה דיאלוגית

מס' קורס: סמסטר סתיו 129.2.0442; סמסטר אביב 129.2.0452

שם המרצה: אדם לפסטיין

מועד: ימי ג', בין 16:00 – 18:00

שעת קבלה: ימי ב', 8:00-9:00, יש לתאם מראש, בבנין 72 חדר 135, או במזכירות המחלקה

יעדי ההוראה:

השיח – הדיבור, ההקשבה, והששתפות בדיון – מהווה מרכיב חיוני בתהליכי למידה: כאמצעי מרכזי ללמידה, כמושא של למידה, וכעיסוק מרכזי מבחינת הזמן של המורים והתלמידים. בעשורים האחרונים השיח הכיתתי הפך גם למוקד של ניסיונות לשפר את ההוראה והלמידה בכיתות, במיוחד באמצעות מעבר להוראה או פדגוגיה "דיאלוגית". מחקרים רבים מצביעים על הפוטנציאל הרב של הוראה דיאלוגית לקדם חשיבה, למידה והתפתחות של תלמידים (בנוסף למטרות חינוכיות נוספות), אולם הוראה מסוג זה מאתגרת מאוד, וספק רב אם היא מתאימה לכולם בכל מצב, במיוחד בנסיבות מערכת החינוך הנוכחיות. מטרות קורס כוללות:

- הכרת מושגי מפתח ושיטות לחקר שיח ואינטראקציה
- יישום המושגים והשיטות לחקר שיח בניתוח שיח בכיתות לימוד
- הכרת נושאים מרכזיים בחקר השיח בכיתה, ביניהם מבנה שיח, שאילת שאלות, הבניית ידע, מימוש קול, והבניית זהות
- הכרת גישות שונות להוראה דיאלוגית ואת האתגרים של הוצאתה אל הפועל
- ביצוע חקר מקרה של הוראה דיאלוגית

פרשיות לימודים:

- הוגים דיאלוגיים מכוננים
- סוקראטס (ואפלטון)
- ויגוצקי
- בחטין
- בובר
- פריירה
- חקר השיח והשיח בכיתה
- גישות לחקר שיח
- ניתוח שיחה וניתוח מיקרו-אנליטי
- מבנה השיח בכיתה
- שאילת שאלות (ואותנטיות)
- המהלך השלישי (ושיח אחריות)
- ההוראה הדיאלוגית ע"פ אלכסנדר
- שיח ודיאלוג בכיתה והתרבות הישראלית
- בחינת האפשרויות והמגבלות של הפדגוגיה הדיאלוגית על באמצעות חקרי מקרה

משקל בציון הסופי ** (יש למחוק את המיותר)	
נוכחות	0 % -
בחנים ***	0 % -
עבודות	100 % -
מבחנים	0 % -
סיורים	0 % -
סה"כ	100% -

רשימה ביבליוגרפית:

עברית
אלוני, נמרוד (עורך) **דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי**. הוצאת הקיבוץ המאוחד אלכסנדר, רובין (2005) חינוך, תרבות וקוגניציה: התערבות למען צמיחה. הרצאה שניתנה בכנס הבינלאומי ה-10 של האגודה הבינלאומית לחינוך ופסיכולוגיה קוגניטיביים (IACEP), אוניברסיטת דורהם, יולי 2005. (ההרצאה תורגמה על-ידי נדב סגל ופורסמה באתר מכון אבני-ראשה)

דיין, יעל (2005) השאלה: משמרת ויוצרת את יחסי הכוח בארגונים חינוכיים. **במכללה**, 16-17: 115-138.

הייזר, זמירה (2010) דיאלוג מומחז בין מרטין בובר וקרל רוג'רס. **עיונים בחינוך: כתב עת למחקר בחינוך**, 1-2: 72-83.

ורדי-ראט, אסתר ושושנה בלום-קולקה (2005) "השיעור כאירוע דיבור א-סימטרי – מבט על מבנה ההשתתפות בכיתה הישראלית", בתוך: **שיח בחינוך: אירועים חינוכיים כשדה מחקר**, בעריכת עירית קופפרברג, עלית אולשטיין, הוצאת מכון מופ"ת, 2005, 385-417.

מיהן, י. (1996) מבנה האירועים בכיתה וההשלכות על ביצועי התלמידים. **חלקת לשון 22**, קיץ תשנ"ו.

פולק א', ולפסטיין, א'. אקלים אפיסטמי: מבט מבין כותלי כיתות בית הספר היסודי. בתוך: שלמה בק (עורך), **מידע, ידע ודעת** (עמ' 126 – 144). ת"א: מכון מופת.

פלד, נ. ובלום-קולקה, ש. (תשנ"ז) "דיאלוגיות בשיח בכיתה", **חלקת לשון 24**, עמ' 28-60.

קשתי, יצחק אריאלי, מרדכי ויהודית הראל (1985) הכיתה כמערכת משמעויות >נתונים אתנוגרפיים משלוש כיתות בבית-ספר יסודי בעיר פיתוח אחת<, **מגמות כ"ט**, עמ' 7-21. (המאמר מופיע גם במקראה של האוניברסיטה הפתוחה)

- Alexander, R. J. (2000). *Culture and pedagogy: international comparisons in primary education*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Alexander, R. J. (2005). *Towards dialogic teaching: rethinking classroom talk* (2nd ed.). Cambridge: Dialogos.
- Bakhtin, M. M., Emerson, Caryl, Holquist, Michael, & McGee, Vern W. (1986). *Speech genres and other late essays* (1st ed.). Austin: University of Texas Press.
- Ball, A. F. (2002). Three decades of research on classroom life: Illuminating the classroom communicative lives of America's at-risk students. *Review of research in education*, 26, 71-111.
- Ball, D. L., & Lampert, M. (1999). Multiples of evidence, time, and perspective: Revising the study of teaching and learning. In E. C. Lagemann & L. S. Shulman (Eds.), *Issues in education research: Problems and possibilities* (pp. 371-398). San Francisco: Jossey-Bass.
- Bauman, R. (2005). Speech genres in cultural practice. In K. Brown (Ed.), *International Encyclopedia of Language and Linguistics* (pp. 745-758): Elsevier.
- Blum-Kulka, S. (2005). Rethinking Genre: Discursive Events as a Social Interactional Phenomenon. In K. L. Fitch & R. E. Sanders (Eds.), *Handbook of language and social interaction* (pp. 275-300). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bezemer, J. (2008). Displaying orientation in the classroom: Students' multimodal responses to teacher instructions. *Linguistics and Education*, 19(2), 166-178.
- Blommaert, J. (2005). *Discourse: a critical introduction*. New York: Cambridge University Press.
- Bloome, D., Carter, S. P., Christian, B. M., Otto, S., & Stuart-Faris, N. (2005). *Discourse analysis & the study of classroom language & literacy events: a microethnographic perspective*. Mahwah, N.J.: L. Erlbaum Associates. (chapter 3)
- Bloome, D., Puro, P., & Theodorou, E. (1989). Procedural Display and Classroom Lessons. *Curriculum Inquiry*, 19(3), 265-291.
- Briggs, C.L., & Bauman, R. . (1992). Genre, intertextuality, and social power. *Journal of Linguistic Anthropology*, 2(2), 131-172.
- Burbules, N. C. (1993). *Dialogue in teaching: theory and practice*. New York: Teachers College Press.
- Burbules, N. C., & Bruce, B. C. (2001). Theory and Research on Teaching as Dialogue. In V. Richardson & American Educational Research Association. (Eds.), *Handbook of research on teaching* (4th ed., Vol. 4, pp. 1102-1121). Washington, D.C.: American Educational Research Association.
- Candela, A. (1998). Students' power in classroom discourse. *Linguistics and Education*, 10(2), 139-163.
- Cazden, C. B. (2001). *Classroom discourse: the language of teaching and learning* (2nd ed.). Portsmouth, NH: Heinemann.
- Cohen, D. K. (1990) 'A revolution in one classroom: The case of Mrs. Oublier'. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 12(3), 311-329.
- Dillon, J. T. (1982). The Effect of Questions in Education and Other Enterprises. *Journal of Curriculum Studies*, 14(2), 127-152.
- Dillon, J. T. (1988). *Questioning and teaching: a manual of practice*. New York: Teachers College Press.

- Edwards, A. D., & Westgate, D. P. G. (1994). *Investigating classroom talk* (Rev. and extended 2nd ed ed.). London: Falmer.
- Galton, M. J., Hargreaves, L., Comber, C., Wall, D., & Pell, A. (1999). *Inside the primary classroom: 20 years on*. London: Routledge.
- Graff, N. (2009). Classroom talk: co-constructing a 'difficult student'. *Educational Research*, 51(4), 439-454.
- Gutierrez, K., Rymes, B., & Larson, J. (1995). Script, Counterscript, and Underlife in the Classroom - Brown, James Versus Brown V Board-of-Education. *Harvard Educational Review*, 65(3), 445-471.
- Hammersley, M. (1977). School learning: the cultural resources required by pupils to answer a teacher's question. In P. Woods & M. Hammersley (Eds.), *School experience: explorations in the sociology of education* (pp. 57-86). London: Croom Helm.
- Hanks, W. F. (1996). *Language & communicative practices*. Boulder: Westview Press.
- Heap, J. L. (1985). Discourse in the Production of Classroom Knowledge - Reading Lessons. *Curriculum Inquiry*, 15(3), 245-279.
- Heath, S. B. (1982). What No Bedtime Story Means - Narrative Skills at Home and School. *Language in Society*, 11(1), 49-76.
- Holt, J. C. (1990). *How children fail* (Rev. ed ed.). Harmondsworth: Penguin.
- Hymes, D. H. (1996). *Ethnography, linguistics, narrative inequality: toward an understanding of voice*. London: Taylor & Francis. (esp. chapter 4)
- Jackson, P. W. (1968). *Life in classrooms*. New York,: Holt Rinehart and Winston.
- Kohn, A. (1996). *Beyond discipline: from compliance to community*. Alexandria, Va.: ASCD.
- Ladson-Billings, G. (1995). Toward a theory of culturally relevant pedagogy. *American Education Research Journal*, 35, 465-491.
- Lampert, M. (2001). *Teaching problems and the problems of teaching*. New Haven: Yale University Press.
- Lee, C. D. (2001a). Is October Brown Chinese? A cultural modeling activity system for underachieving students. *American Educational Research Journal*, 38(1), 97-141.
- Lefstein, A. (2002). Thinking power and pedagogy apart - Coping with discipline in progressivist school reform. *Teachers College Record*, 104(8), 1627-1655.
- Lefstein, A. (2008). Changing Classroom Practice through the English National Literacy Strategy: A Micro-Interactional Perspective. *American Educational Research Journal*, 45(3), 701-737.
- Lefstein, A. 2010. More Helpful as Problem than Solution: Some Implications of Situating Dialogue in Classrooms. In *Educational dialogues: understanding and promoting productive interaction*, edited by K. Littleton and C. Howe. Abingdon, Oxon: Routledge.
- Lefstein, A., & Snell, J. (in press). Classroom discourse: the Promise and Complexity of Dialogic Practice. In S. Ellis, E. McCartney & J. Bourne (Eds.), *Insight and Impact: Applied Linguistics and the Primary School*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Leinhardt, G., & Steele, M. D. (2005). Seeing the Complexity of Standing to the Side: Instructional Dialogues. *Cognition and Instruction*, 23(1), 87-163.
- Lin, A. M. Y. (2007). What's the Use of "Triadic Dialogue"?: Activity Theory, Conversation Analysis, and Analysis of Pedagogical Practices. *PEDAGOGIES*, 2(2), 77.
- Littleton, K., & Howe, C. (in press). *Educational dialogues: understanding and promoting productive interaction*. London: Routledge.
- McDermott, R. P., & Gospodinoff, K. (1979). Social context for ethnic borders and school failure. In A. Wolfgang (Ed.), *Nonverbal behavior: applications and cultural implications* (pp. 175-195). New York: Academic Press.
- Mehan, H. (1979). "What Time Is It, Denise?": Asking Known Information Questions in Classroom Discourse. *Theory into Practice*, 18(4), 285-294.
- Mehan, H. (1979). *Learning lessons: social organization in the classroom*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- Mercer, N. (2000). *Words and minds: how we use language to think together*. London: Routledge.
- Mercer, N., & Littleton, K. (2007). *Dialogue and the development of children's thinking : a sociocultural approach*. London: Routledge.
- Michaels, S., O'Connor, C. & Resnick, L. (2008). Deliberative discourse idealized and realized: Accountable Talk in the classroom and in civic life. *Studies in Philosophy and Education*, 27 (4), 283-297.
- Moll, L. C., Amanti, C., Neff, D., & Gonzalez, N. (1992). Funds of knowledge for teaching: Using a qualitative approach to connect homes and classrooms. *Theory into practice*, 132-141.
- Myhill, D., & Dunkin, F. (2005). Questioning Learning? *Language and Education*, 19(5), 415-427.
- Myhill, D., Jones, S. M., & Hopper, R. (2006). *Talking, listening, learning: effective talk in the primary classroom*. Maidenhead: Open University Press.
- Nystrand, M., Gamoran, A., Kachur, R., & Prendergast, C. (1997). *Opening dialogue: understanding the dynamics of language and learning in the English classroom*. New York: Teachers College Press.
- Nystrand, M., Wu, L. L., Gamoran, A., Zeiser, S., & Long, D. A. (2003). Questions in Time: Investigating the Structure and Dynamics of Unfolding Classroom Discourse. *Discourse Processes*, 35(2), 135-198.
- O'Connor, M. C., & Michaels, S. (1993). Aligning academic task and participation status through revoicing: Analysis of a classroom discourse strategy. *Anthropology & Education Quarterly*, 24(4), 318-335.
- Pace, J. L., & Hemmings, A. B. (2006). *Classroom authority : theory, research, and practice*. Mahwah, N.J.: L. Erlbaum Associates.
- Palincsar, A. S. (1986). The role of dialogue in providing scaffolded instruction. *Educational Psychologist*, 21(1 & 2), 73-98.
- Philips, S. (1974). Participant structures and communicative competence: Warm Springs children in community and classroom. In C. Cazden, V. John, & D. Hymes (Eds.), *Functions of language in the classroom* (pp. 370-394). New York: Teachers College Press.

- Polman, J. L. (2004). Dialogic activity structures for project-based learning environments. *Cognition and Instruction*, 22(4), 431-466.
- Rampton, B. (2006). *Language in Late Modernity: Interaction in an Urban School*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rampton, B. (2007). Neo-Hymesian linguistic ethnography in the United Kingdom. *Journal of Sociolinguistics*, 11(5), 584-607.
- Reay, D. (2006). I'm not seen as one of the clever children': consulting primary school pupils about the social conditions of learning. *Educational review*, 58(2), 171-181.
- Rex, L. A., & Schiller, L. (2009). *Using discourse analysis to improve classroom interaction*. New York: Routledge.
- Ruiz-Primo, M. A., & Furtak, E. M. (2007). Exploring teachers' informal formative assessment practices and students' understanding in the context of scientific inquiry. *Journal of Research in Science Teaching*, 44(1), 57-84.
- Rymes, B. (2009). *Classroom discourse analysis: a tool for critical reflection*. Cresskill, NJ: Hampton Press.
- Scott, P. H., Mortimer, E. F., & Aguiar, O. G. (2006). The tension between authoritative and dialogic discourse: A fundamental characteristic of meaning making interactions in high school science lessons. *Science Education*, 90(4), 605-631.
- Sidorkin, A. M. (1999). *Beyond discourse: education, the self, and dialogue*. Albany, N.Y.: State University of New York Press.
- Sinclair, J. M., & Coulthard, M. (1975). *Towards an analysis of discourse: the English used by teachers and pupils*. Oxford University Press: London.
- Smith, F., Hardman, F., Wall, K., & Mroz, M. (2004). Interactive whole class teaching in the National Literacy and Numeracy Strategies. *British Educational Research Journal*, 30(3), 395-411.
- Smith, H., & Higgins, S. (2006). Opening classroom interaction: the importance of feedback. *Cambridge journal of education*, 36(4), 485-502.
- Stein, M. K., Engle, R. A., Smith, M. S., & Hughes, E. K. (2008). Orchestrating Productive Mathematical Discussions: Five Practices for Helping Teachers Move beyond Show and Tell. *Mathematical Thinking and Learning: An International Journal*, 10(4), 28.
- Tabak, I., & Baumgartner, E. (2004). The teacher as partner: Exploring participant structures, symmetry, and identity work in scaffolding. *Cognition and Instruction*, 22(4), 393-429.
- Tharp, R. G., & Gallimore, R. (1989). *Rousing minds to life: Teaching and learning in social context*. New York: Cambridge University Press.
- Varenne, H., & McDermott, R. (1998). *Successful failure: the school America builds*. Boulder, CO: Westview Press.
- Walsh, S. (2006). *Investigating classroom discourse*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- Wells, C. G. (1999). *Dialogic inquiry: towards a sociocultural practice and theory of education*. Cambridge, U.K. ; New York: Cambridge University Press.
- Wortham, S. (2004). The interdependence of social identification and learning. *American Educational Research Journal*, 41(3), 715-750.
- Wortham, S. E. F. (2006). *Learning identity: the joint, local emergence of social identification and academic learning*. New York, NY: Cambridge University Press.